

150 års

Jubilæum

1862-2012

Vejle Håndværker – og Borgerforening

INDHOLD:

SIDE 3:

Formandens forord

SIDE 4:

20 formænd i 150 år

SIDE 5-28:

For Haandværkerstandens opkomst og anseelse

SIDE 29:

Albert Bertelsens 150 årsgave

SIDE 31:

Varelotteriets direktør skriver

REDAKTION:

Bestyrelsen har bedt tidl. chefredaktør Vagn Nygaard om at stå for den redaktionelle fremstilling af dette jubilæumsskrift.

Vagn Nygaard har samlet, bearbejdet, skrevet og redigeret indholdet bortset fra modtagne indlæg.

FOTO:

Vagn Nygaard

PRODUKTION:

Jyske Medier, Bugattivej 8, 7100 Vejle
Tlf. 75 857788

TAK TIL FLERE

Udgivelsen af dette skrift om Vejle Håndværker- og Borgerforening er blevet støttet fra flere sider og på flere måder.

Tak til Vejle Stadsarkiv for altid velvillig støtte ved fremskaffelsen af diverse historisk materiale og for hjælp ved reproduktion af skriftets billedmateriale. Tak til de fotografer, nulevende og afdøde, der gennem donationer af billedmateriale til stadsarkivet har sikret valget af de anvendte illustrationer - og tak til mange for hjælp til indsigt i relevante detaljer fra foreningens historie.

En særlig tak for økonomisk støtte til udgivelsen skal lyde til Bodil og Jørgen Munch Christensens Kulturløbet, Vejle Amts Folkeblads Fond og Varelotteriet. Fra Vagn Nygaard lyder en varm tak til Håndværker- og Borgerforeningens bestyrelse og især til det nedsatte redaktionsudvalg bestående af Carsten Jørgensen, Steffen Østergaard og Tommas Faldt.

Vejle Håndværker- og Borgerforening ledes af en bestyrelse på otte medlemmer. Bestyrelsen består her i 150-året for foreningens stiftelse af følgende:

Carsten Jørgensen

el-installatør
formand

Egan Olesen

statsaut. ejendomsmægler
næstformand

Poul Erik Nielsen

statsaut. revisor
kasserer

Tommas Faldt

direktør
kasserer

Hans Verner Ulstrup

snedkermester
sekretær

Steffen Østergaard

direktør

Mogens Nøddelund

vs-installatør

Christian Panbo

direktør

En ny tid

– men formålet er det samme

Vejle Håndværker- og Borgerforeningens nuværende formand, el-installatør Carsten Jørgensen (Foto: Jesper Werge)

Håndværkerforeningens formand, el-installatør Carsten Jørgensen, ser tilbage – og fremad

Vejle Håndværker- og Borgerforening står umiddelbart foran sit 150 års jubilæum.

Når man skuer tilbage på foreningens stiftelse og første leve- og arbejdsår, er der i dag meget, der kan forekomme ejendommeligt og anderledes i forhold til de vilkår, vi i dag står over for, siger foreningens formand, el-installatør Carsten Jørgensen.

Men vælger vi at se på de vedtægter, der blev grundlaget for foreningen, og på selve formålsparagraffen, så er vi på sikker grund. Vejle Håndværker- og Borgerforening står stadig for de samme hensigter og bestræbelser, som blev nedfældet for 150 år siden. Det er håndværkerstandens opsving og anseelse, der er vores formål og vores forpligtelse. Nu som dengang.

150 år er et langt åremål for enhver. Tiderne skifter, og det er den til enhver tid siddende ledelses opgave at sikre, at der opnås optimale betingelser for at få løst den formålsbestemte arbejdsopgave.

Det kan vi med stor respekt for de tidligere generationer sige er sket til fulde. Vejle Håndværker- (og som den siden kom til at hedde) Borgerforening fik ved målrettet arbejde og dygtige dispositioner i sin tid med fuld ret tilnavnet ”hele byens forening”. Berettigelsen heraf fremgår af de gamle bestyrelsesprotokollater, der fortæller, at hvert bestyrelsesmøde indledtes med optagelse af mange gange flere dusiner nye medlemmer! Der var rift om pladserne i vor hæderkronede forening!

Årsagerne var flere, men især nok den, at foreningen påtog sig en væsentlig kulturel opgave som formidler af møder og teaterforestillinger, koncerter, rejseforedrag, kunstneriske solooptrædener m.m.m., og at man med ejerskabet til foreningens mange forskellige lokaler og mødefaciliteter også bidrog til, at det samlede udbud af kunst, møder og foredrag blev meget højt. Håndværkerforeningen lå på ”by-

ens hjørne”, sagde man, og her kom vejlsenerne i tusindvis til de mange gode udbud af allehånde oplevelser.

Og her levede foreningens medlemmer et engageret dagligliv i restauranterne, i læse- og samtaleværreiser, i billardstuen og i laugsstuen o.s.v.

Læs Vagn Nygaards beretning om livet inden for murene!

Fra den første begyndelse var det foreningens væsentlige formål at støtte uddannelsen af nye håndværkersvende og tage hånd om ældre og svagelige medlemmer. Helt i overensstemmelse med de gamle laugsregler, der gik forud.

Der er i mere end 135 år ydet betydelige årlige beløb i legatportioner til unge håndværkersvende under uddannelse. Foreningens medlemskab af Varelotteriet har givet pæne indtægter til dette arbejde, der tog sin begyndelse, da byens tekniske skole var en integreret del af håndværkerforeningen, og det er fortsat gennem årene, også efter at de tekniske uddannelser blev overført til offentligt regi og oplevede en eksplosiv vækst med uddannelsessteder på op mod 20 forskellige adresser i byen.

Det er stadig en hovedopgave for bestyrelsen at forestå dette støttee arbejde, der udmønter sig i årlige uddelinger i forbindelse med foreningens generalforsamlinger, forestået af vort lotteri-legatudvalg ved Steffen Østergaard og Hans Verner Ulstrup.

Også på anden vis forsøger bestyrelsen at leve op til de 150-årige vedtægter. Vi lever i en ny og meget anderledes tid end før, men der er stadig et behov for fagligt sammenhold, for fælles arrangementer og for fælles optræden, når det er nødvendigt.

Så i dag forsøger vi på bedste vis fortsat at leve op til vor 150-årige formålsparagraf:

At virke for håndværkerstandens opsving og anseelse.

Vejle Håndværker- og Borgerforenings bestyrelse i 150-året. Fra venstre direktør Steffen Østergaard, statsaut. revisor Poul Erik Nielsen, direktør Christian Panbo, snedkermester Hans Verner Ulstrup, el-installatør Carsten Jørgensen og formand, statsaut. ejendomsmægler Egan Olesen, Tommas Faldt og vvs-installatør Mogens Nøddelund. (Foto: Jesper Werge)

21 Formænd gennem 150 år

En række af Vejles kendte håndværksmestre har gennem de 150 år varetaget formandshvervet i Håndværkerforeningen. Den nuværende formand, el-installatør Carsten Jørgensen, er nr. 21 i rækken af formænd. Det startede med snedkermester P. Allerup, der var formand i den første bestyrelse fra 17. marts til 14. november 1862. På generalforsamlingen her blev han afløst af garvmester Ludvig Seligmann, der bestred formandsposten frem til 1866. Fra 1866 til 1873 var garvmester C.J. Bjerregaard formand, han afløstes af tømrmester, kaptajn S. Nicum, der sad til 1875. Her blev han afløst af rebslagermester J.C. Neuhaus, der stod i spidsen for foreningen til 1883, da han blev afløst af jernstøber, kammerråd A. Rasmussen. Han sad på formandsposten til 1894 og blev da afløst af garvmester C.J. Bjerregaard, der således fik sin anden periode i formandssædet. I 1895 blev Bjerregaard afløst af tømrmester Jørgen Pedersen, der i 1906 efterfulgtes af murermester, fabrikant C. Christoffersen. Han øvede en

indsats i bestyrelsen i 18 år og var formand frem til begyndelsen af tyverne. Senere formænd var direktør Olaf Seligmann, der sad i adskillige år, men forlod posten efter en uoverensstemmelse med den daværende vært i Håndværkerforeningen. Så fulgte murermester N.A. Christensen, der et par år senere ramtes af sygdom. Han efterfulgtes af M.B. Mathiesen som fungerende formand, der igen afløstes af fabrikant Helge Andersen, som bestred posten i mange år. Senere fulgte murermester J. Nisgaard, murermester Ludvig Jørgensen og fra 1985 malermester Erik Kjær Mikkelson. Derefter var Ingeniør Walther Unger formand, han afløstes af vvs-installatør Mogens Nøddelund. Der efterfulgtes af murermester Frede Jensen, der igen efterfulgtes af vvs-installatør Jørgen Klausen. Derefter fulgte statsaut. ejendomsmægler Egan Olesen på formandsposten, indtil han for tre år siden afløstes af den nuværende formand, el-installatør Carsten Jørgensen.

For håndværkerstandens opsving og anseelse

Vejle Håndværker- og Borgerforening fylder 150 år og kan se tilbage på en tid, da foreningen var hele byens og egnens samlingspunkt

Af Vagn Nygaard

For 150 år siden var Danmark scene for en række dramatiske omstillinger i et erhvervs- og samfundsliv, som var nedarvet gennem generationer.

De store frihedsrørelser, der med udgangspunkt i Frankrig havde forplantet sig til Tyskland og flere andre lande, var begyndt at gøre sig gældende også inden for Danmarks grænser. Nye vilkår for produktion og samfærdsel udviklede sig med stor hast, og politisk var tiden i høj grad en omstillingstid med kampen for en ny fri forfatning koblet sammen med det skæbnesvangre spørgsmål om nationens fremtid med baggrund i det ulmende oprør i hertugdømmerne, som førte til den første slesvigske krig 1848-50.

Ved indledningen til denne krig sluttede Enevælden med efterfølgende vedtagelse af Danmarks Riges nye grundlov 5. juni 1849. Vi fik folkestyre og med folkestyret en hel lang række af nye frihedsgoder for det danske folk.

Mange af disse frihedsgoder kom til at fremgå direkte af Grundloven, mens andre blev nævnt som løfteparagraffer og målsætninger. Blandt disse var løftet om en ny og fri næringslov et af de vigtigste.

Men udsigten til en hurtig vedtagelse af en ny og liberal næringslov gav også anledning til store betænkeligheder i det etablerede erhvervsliv. Hvad ville fri næring betyde af omkalfatringer i århundredgamle nedarvede erhvervs-mønstre? Og hvordan kunne man forvente at overleve som selvstændig håndværker eller handlende, når laugsvæsenets beskyttende værn med ét var væk? Spørgsmålene var mange, og de pressede sig på med stor styrke overalt.

Også i Vejle.

Appel om sammenhold

Nogle steder havde man allerede i 1840'erne taget initiativ til oprettelsen af nye erhvervsorganisationer, der kunne tage over, hvor laugsvæsenet blev afskaffet, og nye organisationer så dagens lys i de følgende år – også som følge af et initiativ udgået fra Indenrigsministeriet i januar 1862. I en skrivelse til amtmændene og kommunalbestyrelserne

De gamle håndværksfag trivedes langt op i vor tidsalder. Her er beslagsmeden i gang under besættelsen i "Smedegården" i det gamle Fiskergade-kvarter bag Kirketorvet. (Foto: Poul Fløe Svenningsen, Vejle Stadsarkiv)

tilskyndede ministeriet håndværkere m.fl. til at tilpasse sig de nye tider ved at danne frie foreninger, hvori alle håndværkere i en by kunne stå sammen, og i hvilke de ved forenede kræfter kunne virke for håndværkerens dygtiggørelse og opkomst – ved anlæg af tekniske skoler, afholdelse af udstillinger, uddeling af rejseunderstøttelse, grundlæggelse af banker, oprettelse af alderdomsstiftelser o.s.v.

Fri næringslov fra 1862

Brevet fra Indenrigsministeriet satte yderligere gang i bestræbelser, der allerede var godt i gang ud over landet, og i løbet af kort tid oprettedes der håndværkerforeninger og industriforeninger i alle danske købstæder og mange steder også i de større stationsbyer.

**Dyrlæge,
Per Nyvang Mariussen**
Fagdyrlæge i sygdomme
hos hunde & katte

Vejle Dyrehospital & Dyreklinik
Dianavej 5, 7100 Vejle.
Tlf. 75821600

Vejle Dyrehospital & Dyreklinik

HVIS DU VIL BRUGE MERE END HOVEDET ...

Det var i rådsstuen på Vejles gamle Rådhus fra 1780, at beslutningen blev taget om Håndværkerforeningens oprettelse. (Foto: J.J. Jensen, Vejle Stadsarkiv)

De nye foreninger overtog en række af de opgaver for håndværkernes faglige fællesskab, som hidtil var varetaget af håndværkslaugene. Det århundredgamle laugssystem indebar en udtalt følelse af sikkerhed og tryghed, laugenes respektive vedtægter – de såkaldte skraa'er – satte klare og bestemte normer for nye mestres etablering, for uddannelsen af nye svende, regler for den interne konkurrence og indebar et socialt sikkerhedsnet med fastsatte regler for bistand til enker og for behandlingen af nødstedte eller gamle kolleger. Ingen var overladt til egen skæbne i tilfælde af ulyksalige tildragelser. Der var tryghed indbygget i det gamle privilegerede system.

Den frie næringslov blev vedtaget i 1857 med implementering i 1862. Fra dette tidspunkt ville det gamle laugssystem være historie.

Det var de vilkår, man stod over for i håndværksfagene ved indgangen til 1862.

Også i Vejle.

Otte mestre træder sammen

De nye erhvervsvilkår var blevet drøftet intenst i de foregående år, og i slutningen af 1861 – i november måned – skete der noget i Vejle.

Otte håndværksmestre satte hinanden stævne for at drøfte situationen og sondere mulighederne for oprettelsen af en lokal håndværkerforening. De otte var blikkenslagermester H.P. Glud, skomager O.N. Christensen, bogbinder C.F. Gattmeyer, urmager W.A. Juul, væver N.J. Schandorff, snedkermester P. Allerup, buntmager L.F. Holm og optikus J.F. Vater. Hvad der i detaljer blev drøftet på mødet, foreligger der ikke i dag noget om, men at initiativet bar frugt, fremgår af en dagsbladsannonce fra november 1861 om, at "der har dannet sig en Forening her i Byen under Navnet Haandværkerforeningen".

Så let gik det alligevel ikke.

Den nye forening måtte gennem en længere holmgang om de vedtægter, der skulle gælde.

Ikke om formålsparagraffen. Den var klar nok:

"Foreningens Formaal er at give Haandværkerne Lejlighed til at samles for at udvekle Meninger og Ideer og at fatte Beslutninger, sigtende til Standens Vel samt for, om muligt, i Forbindelse med lignende Foreninger i andre Kjøbstæder at virke for Haandværkerstandens Opsving, Anseelse, Rettigheder og Interesser".

Tilbage til "start"

Men nok så meget den efterfølgende bestemmelse om finanseringen af indskud og månedlige bidrag gav anledning til stor debat. Her havde stifterne forestillet sig et indskud på 5 Rigsdaler pr. medlem og et årligt kontingent på 4 Rigsdaler.

Dette forslag bragte sindene i kog, og man måtte tilbage til "Start" og begynde forfra!

Det nye forslag gik på et indskud på 2 Rigsdaler, fordelt med 1 Rigsdaler ved indmeldelse og yderligere 1 Rigsdaler efter seks måneder samt et kontingent på 2 Rigsdaler, fordelt med 1 Mark pr. måned.

Med dette forslag kunne man afholde generalforsamling den 17. marts 1862. Her blev vedtægterne vedtaget og en bestyrelse valgt med snedkermester P. Allerup som formand. Øvrige bestyrelsesmedlemmer blev blikkenslager H.P. Glud, urmager W.A. Juul, bogbinder C.F. Gattmeyer, garver Ludvig Seligmann, rebslager H.F. Neuhaus og optiker J.F. Vater, der blev regnskabsfører.

Foreningen havde ved stiftelsen 33 medlemmer.

Men stridighederne om lovene var ikke udtømt. En komite på fire medlemmer uden for bestyrelsen samt to bestyrelsesmedlemmer vælges til at revidere lovene endnu engang,

C.V. Christensen a-s
Ibæk Strandvej 1 C, 7100 Vejle

75 82 00 77

Døgnvagt: 75 83 66 33

EXXIT 59 A/S 7100 VEJLE TLF. 7572 5800
www.Exxit59.dk

25 års jubilæum
– det fejrer Vejles guldsmed...

med en flot ring af
oxideret sølv med 14 kt. guldfatring
og 1/4 carat brillant wesselton/si

Jubilæumspris
kr. 5.800.–

Få designet jeres personlige vielsesringe, eget guld kan medbringes.

Valmuevej 29, Vejle. Tlf. 75 82 61 15 . Mandag – fredag 9.00-17.00. Lørdag lukket

Solid tradition for **godt byggeri til tiden...**

Kontakt os og få et godt tilbud

Tilbygning

Ombygning

Renovering

Tag

Nyt badeværelse

Facadeisolering
incl. puds

Murernes
Aktieselskab Vejle

Flegmade 11 D • Tlf. 7582 0500 • mas@masvejle.dk

Håndværkerforeningens imponante bygning på hjørnet af Dæmningen og Havnegade efter overtagelsen i 1881. I stueetagen er "Industricafeen" rykket ind, og i kælderetagen er der etableret cafe og ølstue under det rammende navn "Øl-tunnelen". Bemærk brolægningen og trækvognen til venstre i billedet. (Foto: J.J. Jensen, Vejle Stadsarkiv)

og en ny generalforsamling indkaldes til 24. november. Her vælges en ny bestyrelse, der dog med undtagelse af optiker Vater og bogbinder Gattemeyer er den samme som hidtil. Nyvalgte medlemmer er sadelmager S. Simonsen og muremester Chr. Michelsen. Garver Ludvig Seligmann overtager formandsposten.

Og dermed starter Haandværkerforeningen sin virksomhed. Allerede året efter er medlemstallet nået op på 110.

Møder i rådsstuen

De første møder om foreningens etablering og nogle af de efterfølgende blev alle afholdt i rådsstuen i Vejles gamle rådhus fra 1780. Når håndværksmestrene mødtes og gik op af den høje trappe til rådhuset med det karakteristiske jerngelænder, så vidste byens borgere – og i hvert fald de forbigående – at nu var der alvorlige forhandlinger i gang om håndværkets anliggender i den gamle købstad. Senere blev håndværkernes møder flyttet til den gamle Klubgård bag Torvegade 12. Man startede med at mødes én gang om ugen, men med stort fremmøde til arrangementerne blev mødeantallet øget til to, senere tre gange om ugen. Denne succes betød, at man allerede på dette tidlige tidspunkt begyndte at tale om behovet for, at Håndværkerforeningen fik sit eget hus i Vejle.

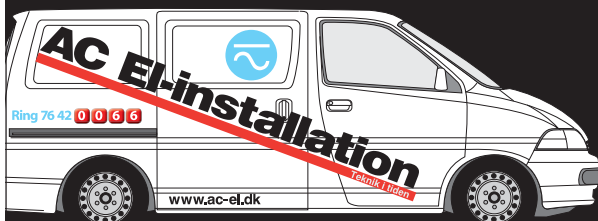
Og man nøjedes ikke med blot at tale. Der blev sat mange skibe i søen med det formål at rejse kapital i foreningen. For man havde mange ideer – også ud over at få foden under eget bord.

Lånekasse for medlemmerne

Det var foreningens vedtægtsmæssige formål at virke for håndværkerstandens opsving og anseelse, rettigheder og interesser – og hertil hørte også muligheden for, at medlemmerne kunne låne penge til givne formål. Den 5. september 1867 oprettedes Lånekassen for Foreningens Medlemmer. Mod pant og selvskyldnerkaution kunne medlemmer med ét års medlemskab herefter låne "ikke under 25 Rigsdaler og ikke over 100 Rigsdaler af Foreningen", at tilbagebetale over 13 måneder med 4. pct. p.a. i rente og med det forbehold, at foreningen kunne skaffe pengene i sparekassen.

Andre kapitalkrævende formål var at oprette et udsalgsmagasin for håndværker-produkter i Vejle, "hvis et sådant med Tiden måtte anses for ønskeligt". Man ville endvidere understøtte medlemmer økonomisk samt disses enker, eventuelt med huslejhjælp eller fribolig i en bygning, som "Foreningen forhåbentlig engang kan lade opføre". Her skinner det gamle laugssystemets sociale sikkerhedsnet atter igennem.

Det blev ikke til noget med udsalgsmagasinet for håndværker-produkter. Årsagen var især, at det traditionelle og blandt borgerne meget populære "julemarked", der varede fra midt i december til første søndag i det nye år, fortsat gav ganske gode penge i kassen. Man havde også flere andre ideer i støbeskeen, men de måtte udsættes, da krigen i 1864 brød ud og lammede virksomheden også i Håndværkerforeningen.

Ring 76 42 0066

- vi leverer dine el-installationer....

Personlig service og høj kvalitet til tiden!

El-installationer, små såvel som store, til private og erhverv.
En moderne virksomhed med lokalafdelinger i Vejle og Jelling.

- El-installation ved ny- og ombygninger
- Spændende og funktionel belysning
- Intelligente bygninginstallationer
- Data-, alarm-, og industri-installationer
- Service og vedligeholdelse

TEKNIQ
INSTALLATØRERNES ORGANISATION

AC El-installation

for dig
Comfort
installatør

Vejle: Bellevuevej 1, tlf. 76 42 00 66 . Jelling: Sydkrogen 10, tlf. 7587 0050 . www.ac-el.dk

Hvad kan vi gøre for din virksomheds økonomi?

Få et betalingstjek i Sydbank

Hvad kan vi gøre for dig i Sydbank, hvis du vil optimere dine ind- og ud-betalinger? For at din virksomhed kan få en bedre likviditetsstyring? Så du kan opnå økonomiske besparelser?

I Sydbank Vejle får du en erhvervs-rådgiver, som du kan stille alle de spørgsmål, du vil, om din virksomheds økonomi. Og vi har også ét til dig: Hvad kan vi gøre for dig.

Ring til os på 74 37 58 00 og aftal tid til et betalingstjek.

Kirketorvet 4 · 7100 Vejle
tlf. 74 37 58 00 · sydbank.dk/vejle

10796.0112

Hvad kan vi gøre for dig

Sydbank

Vejle tekniske Skole under eget tag for første gang i 1896. Her ses de nyopførte bygninger i Strandgade. Bemærk jernbaneoverskæringen til højre i billedet. (Foto. H.P. Jensen, Vejle Stadsarkiv)

Varelotteriet kommer til

I februar 1868 fremkom der et forslag fra håndværkerforeningen i Fredericia om at oprette et industrilotteri for købstæderne i Vejle amt. Efter forberedende arbejde i foreningerne blev der i Fredericia holdt et fællesmøde i oktober samme år, hvor bestyrelserne for håndværkerforeningerne i Vejle, Kolding og Fredericia traf bestemmelse om at oprette lotteriet. Vejle Håndværkerforening repræsenteredes i bestyrelsen af garvemester C.J. Bjerregaard og tømremester S. Nichum. Gevinsterne i lotteriet blev leveret af de lokale håndværksmestre.

I 1873 oprettedes Jyllands Varelotteri, hvori Vejle Håndværkerforening indtrådte. Det viste sig snart, at konkurrencen mellem lotterierne i Jylland og på Fyn blev for voldsom, og de blev derefter samlet under ét i Almindelig dansk Vare- og Industrilotteri.

Lotterierne blev til gavn for håndværkerforeningerne. De gav afsætningsmuligheder, og det fremkomne overskud kunne derefter anvendes til støtte af tekniske skoler og friboliger.

Tegnestue i stearinlys-skær

Allerede før Vejle Håndværkerforenings start – i 1855-56 – var de to håndværksmestre i Vejle, møllebygger Bertelsen

og malermester Th. Weiss, begyndt at samle unge håndværkssvende til undervisning i en tegneskole under private former i Vestergade. Begyndelsen var meget primitiv, og da skolen virkede i aftentimerne, blev eleverne opfordret til selv at medbringe stearinlys og lyseholdere til brug ved undervisningen.

Undervisningen foregik i starten i de to mestres private hjem, men blev senere flyttet til lokaler i Borgerskolen på Kirketorvet og derefter til kommuneskolen bag Vejles gamle rådhus.

Så kom Håndværkerforeningen på banen og med den en fra første begyndelse klar forestilling om, at den teoretiske håndværkeruddannelse hørte hjemme i foreningens regi. Der blev taget initiativ til et møde med de to undervisere – møllebygger Bertelsen og malermester Weiss – og udgangen heraf var positiv, idet Håndværkerforeningen kunne tilsige økonomisk støtte til projektet. Efter nogle forberedelser blev tegneskolen en måneds tid senere lagt i foreningens regi under navnet "Håndværkerforeningens Tegneskole".

Undervisningen fortsatte i de kommunale lokaler nogle år endnu, men flyttede i 1885 ind i kælderen under festsalen i Håndværkerforeningens nye bygning på hjørnet af Havnegade og Dæmningen.

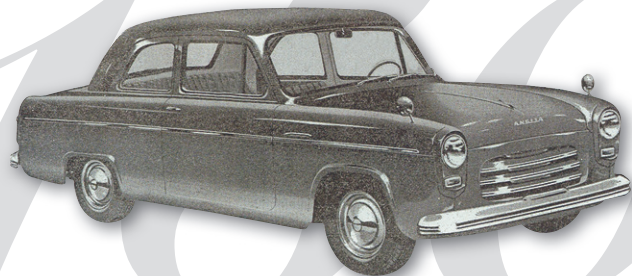
DEN LOKALE SMED I VEJLE

Gustav Østergaards Maskinfabrik A/S
Boulevarden 21 • 7100 Vejle • Tlf. 7582-0588
www.gustav-oestergaard.dk

Gustav Østergaards Maskinfabrik A/S er Danmarks ældste valsefirma. Vi arbejder med valsning af diverse stål- og metalprofiler, rørbukning i alle dimensioner og opererer ligeledes som underleverandør af diverse svejste konstruktioner til en bred vifte indenfor hele industrien. Herudover løser vi specialopgaver i tæt samarbejde med vore kunder.

*Vi ønsker hjertelig tillykke
med de 150 år i Vejle.*

Bøje & Brøchner vil gerne benytte lejligheden til at takke medlemmerne for **86 års** samarbejde. Og jeg er glad for at kunne sige at vi begge har været med til at holde Vejle godt kørende.

Med venlig hilsen
Bent Krogh

Bøje & Brøchner%

Boulevarden 58 - 7100 Vejle - Tlf. 75 82 60 00

HVIDEVARE-CENTRET

- Gode åbningstider
- Suveræn kundeservice
- Godkendt Miele Center

HVIDEVARE-CENTRET

VESTRE ENGVEJ 10 • 7100 VEJLE • TELEFON 75 82 37 00
info@hvidevarecentret.dk

HUSK! GRATIS PARKERING I BAGGÅRDEN!

Hvidevare-Centret har eksisteret i 24 år og består af 2 afdelinger, butik og erhvervsafdeling. Igennem årene har vi opbygget en solid kundekreds af både private og erhvervs kunder.

Det lokale selskab

Forsikringsselskabet

VEJLE BRAND g/s

Gormsgade 2 • DK-7100 Vejle
Tlf. 75 82 62 88 • www.vejlebrand.dk

Tættere på - lettere at nå!

Et hundredårigt bestyrelsesbillede fra 1912 med den daværende bestyrelse under muremester, fabrikant C. Christoffersens ledelse. Christoffersen sidder til højre i billedet. Billedet er forsynet med medlemmernes egne navnetræk. (Vejle Stadsarkiv)

Chr. Petersen L.P. Hansen J. Jensen Peder Christoffersen
 H. Hansen H. Glud B. Berg J. Christoffersen

I eget hus

Det længe nærede ønske om eget hjem for Håndværkerforeningen var nemlig gået i opfyldelse i 1881. Allerede i begyndelsen af 1870'erne havde foreningen købt ejendommen på hjørnet af Havnevej og Jernbanegade med den hensigt at indrette sig her. Bygningen viste sig dog ikke at være særlig hensigtsmæssig, og den blev derfor solgt igen i 1878.

Man kunne i 1881 opgøre foreningens formue til næsten 14.500 kr., og på denne baggrund kunne man købe bygningen på hjørnet af Havnegade og Dæmningen af proprietær Sabroe. Ejendommen var dengang kendt som "den fogtmann'ske gård", ejet tidligere af købmand N. St. Fogtmann, en af stifterne af A/S Veile Bank, der åbnede her i 1854 i to lejede værelser med Fogtmann selv som bogholder, indtil banken, der i starten hed "Laane- og Diskontokassen i Vejle", flyttede til de nuværende lokaler på Kirketorvet, i dag som "Sydbank".

Generalforsamlingen i dette åbningsår blev holdt lillejuleaftensdag og var særdeles festlig. Den blev for første gang holdt i foreningens egne nye lokaler.

Et par år forinden – 3. november 1878 - var der på et møde i Horsens rejst forslag om en fællesrepræsentation for danske håndværker- og industriforeninger. Fællesrepræsentationen kunne herefter vedtages på et fællesmøde i København i dagene 16.-18. juli 1879. Vejle Håndværkerforening var med fra start, og den første Vejle-delegerede til repræsentationen var garvermester C.J. Bjerregaard.

I 1882 blev delegeretmødet afholdt i Vejle, og det gentog sig 10 år senere – juni 1891.

Hele byens forening

Der blev arbejdet energisk videre med de formål, som var fastsat i foreningsvedtægterne. Således også med planerne om et svendehjem i Vejle.

5. og 6. juni 1887 blev der afholdt en stor håndværkerfest i Skyttehuset med festligt smykkede vogntog og tombola'er

m.v. til fordel for "Foreningen til Understøttelse af rejsende Håndværkssvende i Vejle". Arrangementet gav et uventet stort overskud – 9000 kr. – og dermed var oprettelsen af et svendehjem i Kapelgade blevet en realitet.

På samme tid var tilslutningen til Håndværkerforeningens mange arrangementer blevet så stor, at man i 1879 besluttede at udvide navnet til "Vejle Haandværker- og Borgerforening". Det betød ny stor tilgang, således at Håndværkerforeningen herefter med fuld ret kunne betegne sig selv som "hele byens forening".

Den store udvidelse i 1922 var meget gennemgribende og lod hjørnebygningen stå i smukkeste stil.

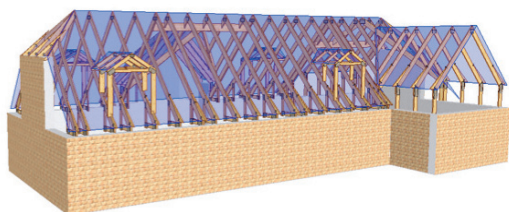
I trappeopgangen til festsalen med indgang fra Dæmningen 34 lod håndværkerne udvidelsesåret 1922 fremstå i en smuk udskæring i trappegelænderet med gengivelse af Vejles Byvåben. Denne udsmykning kan i dag stadig ses på trappen, der nu fører op til "Fitnes-World"s motionslokaler i den gamle sal. (Foto: Jørgen Grønkjær)

Det tekniske Selskab

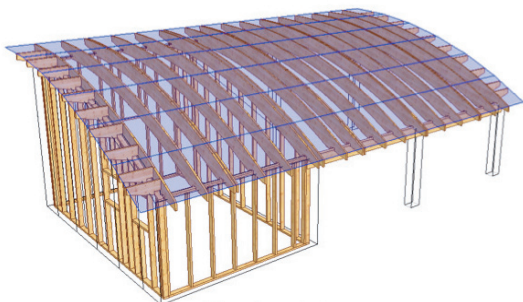
Arbejdet i tegneskolen under Håndværkerforeningen udviklede sig stærkt fra begyndelsen, og det stod snart klart,

Jysk Spærfabrik A/S

SPÆR DER BÆR`

Tagkonstruktion med træspær

Træelementer

Jysk Spærfabrik A/S
Dons-Byvej 41
6051 Almind
Tlf: 75 55 44 81
Fax: 75 55 44 71
Hjemmeside: www.jysk-spaer.dk

Ingeniør Martin Diemer
Mail: md@jysk-spaer.dk

Jysk Spærfabrik A/S blev grundlagt i 1995 og beskæftiger sig med salg og produktion af træspær, færdige kviste samt væg- og tagelementer til parcelhuse, landbrugs- og industribyggen. Der lægges vægt på kvalitet og personlig betjening

Lydisolerende og brandhæmmende gips

- Unik lydreduktion allerede ved ét lag
- Reducerer støj fra naborum allerede ved ét lag
- Undgå 2-lags løsninger og opnå bedre kvalitet med FERMACELL

Stil krav til din gipsvæg!

Vådrum med ét lag gips

- Kun ét lag 15 mm FERMACELL i vådrum (By og Byg Anvisning 200)
- Ingen kartonoverflade på FERMACELL
- Nem håndtering med 900 x 1200 mm FERMACELL Handypåle

Slag- og skruefast gips

- FERMACELL er skruefast uden brug af træplader
- 30 kg i én skrue uden plugs
- 50 kg i én skrue med plugs

fermacell

Fermacell forhandles af førende tømmerhandlere
Se mere på www.fermacell.dk

**Vi reviderer
dit syn på revisorer**

Sundt regnskab starter med et eftersyn

Martinsen giver dine regnskaber og budgetter et grundigt eftersyn så du undgår ubehagelige overraskelser.

Find dit lokale Martinsen kontor

www.martinsen.dk

martinsen
Rådgivning & Revision

Den gamle læsesal med bogsamling og tidsskrifthylder var en meget populær del af Håndværkerforeningens faciliteter for medlemmerne. (Vejle Stadsarkiv)

at der måtte ske noget ekstraordinært for at sikre skolen tilstrækkelig plads i fremtiden. Med dette formål holdtes et møde i Håndværkerforeningen den 7. oktober 1890, og dette møde mandede ud i, at man vedtog at starte en ny forening, "Det tekniske Selskab i Vejle". Det følgende år vedtog Håndværkerforeningen på sin generalforsamling den 4. maj 1891 at overdrage tegneskolen til det nye selskab. Foreningen valgte derefter fire medlemmer til Det tekniske Selskabs bestyrelse. Dermed løsnedes de organisatoriske bånd i nogen grad, men det tekniske selskab og tegneskolen blev frem gennem årene regnet for et sandt barn af Håndværkerforeningen, der bestandig har fulgt skolen med stor interesse og støttet den økonomisk – i dag med legatmidler fra forskellige kilder, bl.a. Varelotteriet. I 1893 besluttede Vejle Byråd at overlade Det tekniske Selskab den grund, hvorpå Teknisk Skole blev opført ved Strandgade. Det var skolens tidligere forstander, arkitekt Ludv. A. Petersen, Aarhus, der tegnede skolen. Grundstenen blev nedlagt den 17. november 1894, og skolen blev indviet halvandet år senere – 2. marts 1896.

"Rejsen til Ægypten"

I forbindelse med indvielsen af skolen overlod Vejle Håndværkerforening sine lokaler til en storslået basar, der blev afholdt til fordel for byggeriet. Basaren – "Rejsen til Ægypten" – gav et beløb på 7000 kroner til skolebyggeriet.

Basaren blev samtaleemne i byen længe efter. Festligt var det – sådan som det kan læses af en Vejle-journalists oplevelse af begivenheden:

Vi går gennem porten ud mod Jernbaneplassen og befinder os straks om bord på et dampskib, hvor vi løser billet i kahytten, og medens 14 musici forlyster vore øren med janitcharmusikkens toner, går turen til Italien, hvor vi får mulighed for at besøge et italiensk variete-teater, hvor der bl.a. opføres en revy, som behandler vejlensiske forhold og ikke lægger fingrene imellem.

Vi krydser over Middelhavet, hvor der til styrkelse for mødige rejsende forefindes en græsk proviantstation og et tyrkisk tobaksudsalg. Da man også har forudset, at folk ved at færdes i disse varme egne vil komme til at tørste en del, er der sørget for en nem adgang til en tysk ølhalle, hvor dog også vore ølsorter kan fås.

Så sejler vi op ad Nilen, hvor der er lejlighed til at bese krokodiller og andre for Nilen ejendommelige fremtoninger. Efter denne, forhåbentligt heldige sejlads kommer vi til Kairo og befinder os på et torv i denne stad. Det er festsalen, der som ved et trylleri er omdannet til et ægyptisk torv. På begge sider ses bygninger i maurisk stil. I bygningerne til højre side findes en storartet kunstudstilling samt en tombola med masser af værdifulde gevinster. Til venstre findes Nilens kilde – den, som så mange berømte mænd har brudt deres hoved med at finde – samt et storartet konditori. Så vidt "vor udsendte" medarbejder anno 1892.

Hjem med gode energier

RATIONEL LAVENERGIVINDUER OG DØRE

Rationel producerer vinduer og døre i højeste kvalitet. Vores sortiment spiller glimrende sammen med både renoveringsopgaver og nybyggeri. Alle vores produkter er naturligvis energibesparende og bidrager derfor til at reducere det årlige varmeforbrug betydeligt.

rationel.dk

rationel
VINDUER & DØRE

Byens bedste hammerslag

- Nybygning
- Om- og tilbygninger
- Tagarbejde
- Termoruder
- Vinduer og døre

byg
garanti
www.byggaranti.dk

ALT I TØMRER/SNEDKERARBEJDE

Tønnes & Ulstrup A/S

Ullevænget 3 7100 Vejle
Tlf. 7583 9500
www.toennes-ulstrup.dk

Thyssen, Skovbo & Forsberg
Advokater

Ib Skovbo (H) aut. bobestyrer
Vibeke Forsberg (H)
Lars Dahl-Nielsen (H)
Finn Dyhre Hansen (H)
Mads Danielsen (L)
Niels Johansen (H)
Jan Kiel Lauritsen (L)
Mikael G. Skovbo
Søren Ø. Nielsen
Torben Pilgaard, fm.

Rådhusørvet 5 DK-7100 Vejle Tel +45 7572 5500

Den store udvidelse 1922

Planerne for Håndværkerforeningens nye ejendom udvikledes hurtigt. Allerede et par år efter anskaffelsen forelå det første udvidelsesprojekt, og i 1884-85 opførtes en tilbygning med festsal. I 1906 ombyggedes hele ejendommen, samtidig med at man lagde grunden til foreningens bibliotek.

Ombygningen i 1906 betød, at Håndværkerforeningen derefter havde festsal, spisesal med to selskabslokaler, garderobe og restaurationslokaler, bibliotek, læsesal, spillesal og billardlokale samt en keglebane i gårdmiljøet. I stueetagen var der tre mødelokaler foruden kældersal, og dertil kom "Industricafeens" lejede lokaler samt et lokale udlejet til Frimurerlogen. I hjørnet var der en kældernedgang til en ølstue med det forjættende navn "Øl-tunnelen".

I forbindelse med udvidelserne havde man måttet sløjfe fire friboliger for gamle håndværkere. I stedet ydede foreningen en huslejhjælp.

Indvielsen af de udvidede lokaler var en festlig begivenhed i foreningens historie. Der blev holdt indvielsesfest med bal den 2. december 1906. Der var dækket op til et festmåltid for de mange tilmeldte – fisk, steg og is – til den formidable couvertpris af 2 kroner!!

Nu stod bygningen uforandret i femten år. Så meldte det næste store byggeri sig. En ny stor bygning blev åbnet bag ved den gamle festsal. Det var i 1922, og Håndværkerforeningen holdt en stor genåbningsfest med den nye festsal i brug. Det var anden juledag 1922. Til begivenheden havde en af Vejles førende kulturpersonligheder, digteren og boghandleren Andreas Dolleris, skrevet en festkantate, hvorfra vi gengiver sidste vers fra afslutnings-koralet:

*Maa denne Stad, hvor rigt vi boer,
i ærlig Velstand stige!
Med Diadem af Skov og Fjord
den straale uden Lige!
Må Himlens Varetægt
den følge Slægt paa Slægt!
Saa gennem Tiden ny
grundfæstes maa dens Ry,
vort dyre Land til Ære!*

En daglig brugers anmeldelse

Håndværkerforeningen var et populært mødested for høj og lav, og mange kom og deltog i begivenhederne i restauranter, bibliotek og mødesale. I begyndelsen af århundredet var en tilbagevendende gæst den tidligere skolelærer i Hygum, Dannebrogsmænd N.P. Jensen, der var flyttet til Vejle på sine gamle dage og havde lejet lejlighed i Nutzhornsgade.

N.P. Jensen var et uhyre arbejdsomt menneske, han førte regnskaber og foretog betalinger for flere Vejle-virksomheder, og i en periode var han hyret af Vejle Byråd for på baggrund af sine erfaringer som sognerådsmedlem i Kollerup-Vindelev sogn i flere år at forestå matrikuleringen af alle by- og markjorder i Vejle, et stort arbejde, der blev udført tidlig morgen og sen aften og til en samlet pris af 50 kroner!

N.P. Jensen var blevet medlem af Håndværkerforeningen, mens muremester C. Christoffersen var formand. Han for-

Her ses et billede fra et af "Industricafeen"s serveringslokaler. (Vejle Stadsarkiv)

tæller i efterladte erindringer til familien, som også forefindes i Langskov Sogns historiske Arkiv, om livet i Håndværkerforeningen, idet han dog ikke helt kan lade være med at harcelere lidt over visse unge gæster, der ikke just overbebyrder sig med arbejde:

I en del Aar har jeg været Medlem af Vejle Haandværkerforening, der bestaar af Borgere og unge Herrer i forskellige Stillingen. Kontingentet er nu forhøjet fra 8 til 10 Kroner aarligt, og derfor har vi Lys og Varme, en Del Konserter og Foredrag i de hyggelige Localer. Det bedste af alt: Vi har Blade og Tidsskrifter i Mængde til Afbenyttelse, ja selv et lille Bibliothek. Her er aabnet Adgang for Medlemmerne fra Morgen til Midnat. Man kan her træffe Venner og Bekendte og faa sig en Samtale om forskellige Emner. Her affholdes af og til Baller, Festmaaltider, Bryllupper, Jubilæumsfester og Lignende, ellers nydes der kun lidt til Dagligdags af Spise- og Drikkevarer. Enkelte tager en Kop Kaffe med Brød til, andre kan tage en Bajer eller en halv The, undertiden en Ret Fisk, men det er for kun grumme faa hver Dags Brug. Derimod er Spillesalen om Eftermiddagen, Søn- og Helligdage temmelig søgt af Byens Borgere. Om Aftenen kommer en Del yngre Herrer og faaer sig et Slag Kort. I de fleste Tilfælde spilles der ikke højt, maaske enkelte vover det. Der er jo mennesker her i Byen, ikke alene blandt gamle, men og unge, som bogstaveligt ikke udretter det ringeste – eller har Behov dertil, men kun spiser, sover, spadserer i den smukke Omegn og morer sig for Resten.

Jeg kan godt forstaa, at Haandværkerforeningen er for dem – om ikke fornøden, så dog en behagelig Hvile efter et Arbejde, som ikke anstrænger. I de første Aar, da jeg var optaget af Kontorarbejde, kom jeg ikke her. Det var først, da Christoffersen blev formand, at jeg efter hans Tilskyndelse optoges i Foreningen.

Så vidt N.P. Jensen i sine erindringer fra Vejle før første Verdenskrig. N. P. Jensen var medstifter af Landbosparekassen i Vejle, der fik sæde i det gamle hotel "Vejle", og han var en af de virksomme i kredsen af borgere, der fik stiftet Vejle Amts Folkeblad i året 1865.

Niels Skou med halmvisker

Der lever stadig i Vejle en gammel anekdote om, hvordan hotel "Vejle" i sin tid kom i fokus.

Dit hus. Din stil. Din dør...

Ny yderdør ?

På vores stjernehimmel finder du en dør til ethvert hjem og enhver facade - uanset om du bor i en klassisk patriciervilla eller et moderne minimalistisk hus.

Gå ind på jeld-wen.dk og se de 22 spændende modeller fra ADVANCE-LINE serien - og find den der passer til dig.

RELIABILITY for real life®

ADVANCE - LINE

JELD-WEN Danmark A/S
www.jeld-wen.dk

SWEDOOR
JELD-WEN
DOOR SOLUTIONS

Wienerberger

Byg med sjæl
- byg med tegl

Nyhed!

Sinus vingetagsten

Wienerberger A/S
Tlf. 70 13 13 22
www.wienerberger.dk
info@wienerberger.dk

Mursten • Tagsten • Belægningstegl

ISOVER Plus System

- effektivt, fleksibelt og energirigtigt facadesystem

ISOVER Plus Systemet er et nyt system, der er udviklet til energirigtig renovering og nybyggeri. Systemet giver mulighed for en række forskellige facadeløsninger i træ, plademateriale, pudsløsninger eller en kombination heraf, og kan alle udføres som ventilerede facader.

Brochuren om ISOVER Plus System kan læses og bestilles på www.isover.dk.

www.isover.dk

ISOVER
SAINT-GOBAIN

Bæredygtig isolering • Bedre løsninger

Et festligt billede fra den nye store festsal april 1926. Det er C.M. Hess' fabrikker, der har samlet aktionærer og medarbejdere til 50 års jubilæum. (Foto: Ditlev Nissen. Vejle Stadsarkiv)

Hovedpersonen er byens berømte hestehandler, godsejer Niels Skou, der ejede alle Grundet-gårdene. Når Niels Skou var af sted på markedsbesøg, og det var han de fleste af årets dage, så var hans foretrukne mundering godt og varmt praktisk dagligtøj og på fødderne et par forsvarlige træsko med halmviske i.

En dag var Niels Skou kommet til Vejle i sin arbejdsmundering, og ved frokosttid havde han sat sig ind i Håndværkerforeningens restaurant sammen med en bekendt for at få en bid brød til frokost.

Der blev kigget skævt til specielt Niels Skous fodbeklædning med de forsvarlige halmviske, og en servil tjener nærmede sig bordet og gjorde høfligt opmærksom på, at Niels Skous påklædning ikke matchede restaurantens ønsker om pæn og nobel fremtræden.

Niels Skou blev vred over denne henstilling og sagde, at "så kan det også være lige meget, så må jeg finde et passende sted i nærheden".

Dagen efter havde han købt nabohjørne-ejendommen Kirkegade-Dæmningen med hotel "Vejle", hvor han selv stod for restaurationsdriften og i den følgende tid indrettede hestestalde til op mod 100 heste.

Herefter kunne Niels Skou få de halmvisk-varmede træskofødder under eget bord!

For rigtigheden af anekdoten garanteres ikke, men den er blevet fortalt flittigt gennem generationerne til i dag.

Senere blev ejendommen på modsatte hjørne domicil for Landbosparekassen.

Vejle tekniske Skole

Selvom Vejle Tekniske Skole var blevet herre i eget hus med opførelsen af den nye skole ved Strandgade, så var båndene mellem skolen og Vejle Håndværkerforening fortsat tætte – og det er de stadig. I Håndværkerforeningen ser man forståeligt nok med stor tilfredshed på, hvad foreningens engagement igennem årene har ført med sig.

I dag er situationen den, at der optages ca. 1200 nye elever årligt på de mere end tyve forskellige uddannelser, som udbydes, og forløbet indebærer, at der hele tiden er ca. 4000 elever i skoleflow'et.

Vejle tekniske skole fejrede 150 års jubilæum i 2005, hvilket blev fejret med udgivelsen af en bog om de tekniske uddannelser, der i dag spreder sig over de traditionelle uddannelser som tømrer-, snedker og automekanikeruddannelser over teknisk studentereksamen til korte videregående uddannelser inden for el- og fødevarerbranchen. En it-skole er kommet til og den tekniske uddannelse i Vejle har efterhånden udviklet sig til en multiuddannelse, der hele tiden har øjnene åbne for, hvad fremtiden kræver.

En kæmpemæssig udvikling

Den store udvikling har hele tiden krævet nye udvidelser af lokaliteterne, og Teknisk skole har i perioder haft undervisning på op mod 20 forskellige adresser i Vejle. Allerede ved 50 års jubilæet i 1895 blev der arbejdet med byggeplaner, og i de følgende år rejste der sig en stor nybygning ved

Strandgade rummende seks nye undervisningslokaler og en foredragssal. Samlet byggesum: 50.000 kroner!

Skolen oplevede en mindre nedgangstid under første verdenskrig, men kom hurtigt godt i gang igen både med nye og flere elever og flere undervisningsfag, nu også i en dagskole. Ved 75 års jubilæet i 1930 ændredes skolens navn til Vejle Tekniske Selskabs Håndværkerskole.

Så fulgte anden verdenskrig med tysk besættelse. Man var meget bange for, at skolen skulle blive beslaglagt af besættelsesmagten, og derfor besluttede man at leje skolen ud til Rigspolitiet, der brugte den til uddannelse af reservepolitibetjente. Undervisningen blev flyttet ud i byen i lejede lokaler rundt omkring.

Efter krigen blev en ny stor udvidelse påbegyndt i 1954. Den skaffede plads til femten nye klasseværelser samt en aula. Pladsbehovet var stadig påtrængende, og flere og flere uddannelser blev lagt ud i lejede lokaler i byen. I 1966 blev en ny stor tilbygning indviet ved Strandgade – en fireetagers bygning med mere end 2200 kvadratmeter.

Spredt på 17 adresser

Allerede i 1971 var rammerne på ny sprængt, og nu skiftede nybyggeriet adresse fra Strandgade til Boulevarden. Skolen spredte sig nu ud over Vejle på seks forskellige lokaliteter, og mere end 50 pct. af eleverne gik nu på daghold.

Ved 125 års jubilæet i 1980 var Vejle Tekniske Skole blevet en offentlig skole med den opgave at finde sin plads i det offentlige

uddannelsessystem. Fokus blev lagt på projektføreløb og service, og skolen skulle nu fungere som et samlet hele, hvor eleverne kunne undervises på tværs. Undervisningen var igen spredt ud over 17 forskellige leje-mål. Man gik på ny i gang med at samle undervisningen på færre adresser og nåede ned på tre: to på Boulevarden og den gamle i Strandgade. Frem mod årtusindskiftet fik skolen tilføjet en gymnasiedel, HTX, som i 1996 blev en treårig uddannelse mod hidtil toårig. Samtidig oprettedes også Vejle Tekniske Akademi med kortere videregående uddannelser inden for el og fødevarer og med tilbud om akademiuddannelser med fokus på ledelse, innovation og bioteknologi. Sidst kom med IT-skolen endnu en uddannelse til. Seneste nybyggeri fandt op mod 150 års jubilæet sted på Boulevarden med nyt auditorium, mere fleksible undervisningslokaler, bedre kantineforhold og en multisal, der kan rumme flere hundrede mennesker ad gangen. I dag råder skolen over 21 forskellige uddannelser, et flow på 4000 elever om året og med 26.000 kvadratmeter at danne og uddanne på.

155 år efter at møllebygger Bertelsen og malermester Weiss startede deres tegnestue i stearinlysenes skær i Vejle, er Vejle Tekniske Skole blevet en multiskole med videregående uddannelser, et teknisk gymnasium og en IT-skole.

En kæmpemæssig udvikling!

En perlerække af oplevelser

Med sin status som "hele byens forening" var det helt naturligt, at Vejle Håndværker- og Borgerforening lagde sig i selen for at

**STORT UDVALG I
SPECIAL-OSTE
DELIKATESSER
FÆRDIGRETTER
FRISKE FISK**
Havnens Fiskehus

**BÅDE DANSK OG
EKSOTISK VILDT**

**Havnens
Fiskehus**

**NORDKAJEN 1 • VEJLE
TLF. 75 82 20 43**

**Vi leverer
varen**

Se mere på www.bd.dk
Brødrene Dahl, Pakhusgade 3, 7100 Vejle

tilrettelægge programmer, der dels kunne appellere til det store publikum, men også skabe et godt grundlag for foreningens og de vekslende restauratørers virksomhed. Og det lykkedes!

Tilbage i erindringen fra de seneste 100 år står for dem, der kan huske – eller har fået begivenhederne fortalt af deres forældre, en perlerække af store og mindre arrangementer, der løftede ikke blot Håndværkerforeningen, men også byen Vejle op i en højere vægtsklasse.

I gemmerne på Stadsarkivet finder man også en scrapbog fra det tyvende århundredes første halvdel, og den er interessant at fordybe sig i.

Nogle eksempler: Den 23. marts 1924 – et par år efter den store udvidelse – indbydes der til Musikalsk Underholdning. Det er Walter Hornauers Musiksskole, der kommer på besøg og fremfører en række klassiske værker for klaver og Violin. Programmet rummer den lille reminder: Bifald frabedes!

Den 25. september 1927 er der "Jysk Aften" på programmet. I centrum står Vejles folkekære forfatter, orgelbygger Anton Berntsen, der læser op af egne digte, afvekslende med fremførelser af koncertsanger Anker Olesen, akkompagneret af fru Kis Anker Olesen.

Helsingør-revyen årgang 1943

Den 22. september 1929 afholdes der orkesterkoncert ved Vejles kendte kapelmester Paul Lekyitié med værker af Frölich, Straus, Lumbye, Grieg og Sousa.

19. oktober 1931 er kongelig operasangerinde Ebba Wilton

på programmet akkompagneret af pianisten Carl Schnedler Meyer med værker af Brams, Heise, Mozart og Chopin.

Arrangementerne fortsætter også under besættelsen. Den 1. oktober 1943 skal Helsingør-revyen opføres i Vejle Teater med kendte navne som Carl Fischer, Aase Ziegler, Gunnar Lemvig og Lily Broberg. Arrangementet må med kort varsel aflyses, men gennemføres fjorten dage senere – den 15. oktober.

Den 3. november 1943 er "Tyrannens Fald" på programmet. Kongelig skuespiller Eyvind Johan-Svendsen er på scenen.

En ung Dirch Passer

Den 6. oktober 1944 er der en ny stor begivenhed på programmet: "Jeppe på Bjerget" med kongelig skuespiller Henrik Malberg!

De næste måneder er der stille omkring Haandværkerforeningen. Udgangsforbud og forsamlingsforbud m.v. gør det umuligt at planlægge og gennemføre et kontinuerligt program.

Så kommer befrielsen, og en af de første teateraftener derefter følger den 22. september med det nye britiske krigsflyver-spil "Vi starter i nat" med Carl Ottosen i hovedrollen. Der er også store foredragsaftener på programmet. Arkitekt H. Kornbeck fra København kommer og fortæller om sin tilværelse i kz-lejrene Dachau og Neuengamme. Fange nr. 141646.

Forfatteren Hakon Mielche er på besøg i flere omgange med beretningen "Fra Santos til Bahia", senere "Amazonas" og nok

Indfrysning, opbevaring og håndtering af fødevarer

CLAUS SØRENSEN GRUPPEN
- så kan du ta' det helt koldt

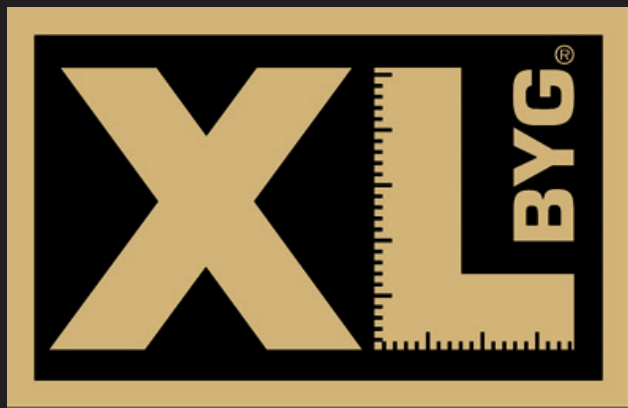
Auktionsgade 6-8, 6700 Esbjerg
Tlf.: 7512 9644/Fax: 7513 7219/www.csgruppen.dk

Skagen • Hirtshals • Hanstholm • Thyborøn
Engesvang • Vejle • Esbjerg • Bellinge • Padborg

Monier har tag på tag !

Monier A/S er Nordens største leverandør af komplette tagløsninger i beton og tegl. Når du køber en tagløsning fra Monier får du et stærkt, holdbart og smukt tag, der er udviklet og tilpasset vores klima. Monier leverer de kendte varemærker Dantegl, B&C, Hollander, Nortegl og KDN. Læs mere på www.monier.dk.

Veje Trælasthandel

Sjællandsgade 16

7100 Vejle

tlf. 7643 1588

www.vejletraelast.dk

Velkommen i
byens lokale bank...

LOKALBANK

Tæt på
lokalområdet...

I områdets lokalbank har vi korte beslutningsveje, og du får en fast personlig rådgiver, som i samspil med dig skræddersyer en unik løsning til dig.

Når du har tid!
- også efter
lukketid...

For at give vores kunder den bedste service, har vi altid tid til en snak. Vi kommer gerne på besøg hjemme hos dig - også efter banken er lukket.

Havnegade 22A / 7100 Vejle / Telefon 9668 4300 / www.oeb.dk

Kom ind og tal investering med mig

Hvad er din risikovillighed? Hvor meget vil du investere? Hvornår skal investeringen realiseres? Få rådgivning om dine muligheder, og hjælp til at finde den eller de investeringer, som passer dig bedst. Kontakt mig og aftal tid for et møde.

Susan Brok
76 43 13 24

Gør det muligt

Vejle Afdeling
Dæmningen 68
75 82 35 00
nordea.dk

engang med forfatterens nye store Danmarksfilm. Derimod kommer man lige før befrielsen i knibe med en stor rejsefilm, der er programsat med Mielche. Filmen bliver under forsendelse simpelthen opbragt af et britisk flådefartøj, så den kan først vises temmelig længe efter befrielsen.

Den 28. oktober er skuespilleren Erling Schrøder på besøg med Shakespeares "Hamlet". I en lille birolle som prins Fortinbras optræder en ganske ung skuespiller. Han hedder Dirch Passer.

Den 16. januar 1946 optræder skuespiller Peter Malberg med Somerset Maughams "Victorias Mænd", og senere er "Bagtalelsens Skole" på programmet.

I oktober samme år oplever vejlenserne "Flagermusen", og i januar 1947 opføres "Min kone spørger" med Liva Weel, Arne Weel, Karen Marie Løwert m.fl. I februar er Erika Voigt på besøg med Oscar Wildes stykke "Brunsbury", måneden efter kommer kongelig skuespiller Adam Poulsen med Shakespeare's "Macbeth", den 18. september opføres operetten "Victoria og hendes Husar" og i november er Sartres skuespil "I Anstændighedens Navn" på programmet med Karen Marie Løwert og Arne Weel.

Direktør Steffen Østergaard med et klenodie helt tilbage til smedelaugets tid: Smedesvendenes lade (kiste) fra 1757, senere smedemestrenes lade fra 1884. I lade opbevares alle dokumenter, bl.a. skraaen – vedtægterne, samt forskellige insignier: dirigentklokke og en udstanset udgave af smede-emblemet. (Foto: Torben Hansen)

Vejles første teaterforening

1948 starter med Danmarks-tourneen "Privatchaufføren" med Georg Rydeberg, i efteråret kommer operetten "Den skønne Helene", og scrapbogen slutter i foråret 1949 med den engelske lattersucces "Clutterbruck" med Helge Kjerulff-Schmidt og en måned senere en oplæsningsaften med kongelig skuespiller Holger Gabrielsen.

Teateraftenerne var en stor og solid succes. Billetterne var altid meget efterspurgt og som oftest udsolgt på mindre end et par timer. Det gav stødet til oprettelsen af Vejles første teaterforening, der blev realiseret efter en del debat på

møder og i læserindlæg i aviserne. Teaterforeningen, der i begyndelsen var en del af Vejle Skolescene, havde lærer Aastrup som første formand og kapelmester Paul Lekytié som forretningsfører.

Bagtæppet blev til damekjoler

Midt i denne lange række af gode underholdningsaftener er Håndværkerforeningens egne lokaler blevet befriet for sine tyske besættede, og man har kunnet tage resultatet af tre års beslaglæggelse i kritisk øjesyn.

Og det var ikke rare ting, man så!

Tyskernes ophold i den store bygning ved Dæmningen kan bedst karakteriseres som en endeløs række hærværk mod alt inventar. Det store bagtæppe på scenen var skåret ned og – viste det sig senere – omsyet til et antal damekjoler! De mere værdifulde møbler, som man ved beslaglæggelsen havde låst inde i et magasin, var blevet fjernet med magt og var siden hen spredt ud over hele byen på forskellige tyske belægnings. Lange rækker af stole havde brutalt fået revet polstringen af. Stofferne var derefter anvendt som pudseklude til de tyske soldaters våben.

Til disse ødelæggelser kom de voldsomme skræmmere, lokalene havde fået ved at blive forvandlet til kaserne. Det stod klart, at meget kostbare reparationer forestod foruden anskaffelse af nyt inventar.

Istandsættelser for 80.000 kr.

Glæden over beslaglæggelsens ophør blev en tid lang blandet med bekymring for, hvad der senere kunne ske, når 400 tyske flygtninge i Skyttehuset skulle flyttes til varmere lokaliteter. Men man klarede frisag, og man kunne derefter tage fat på istandsættelsen, selvom det endnu ikke stod klart, for hvis regning denne kunne foregå.

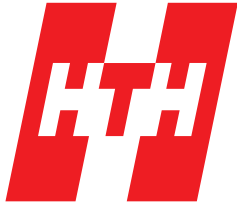
Men Håndværkerforeningen kom ud af krisen i ny og forbedret skikkelse. Den 23. september 1945 blev der inviteret til festsaften og genåbning af lokalene. Elmo Pedersens orkester stod for den musikalske underholdning, og det var Håndværkerforeningens daværende formand, fabrikant Helge Andersen, der holdt genåbningstalen.

Det havde været en dyr omgang at nå så vidt. Istandsættelsesarbejderne i lokalene beløb sig til 56.000 kroner, hvortil kom 24.000 kroner i fremrykkede bevillinger til erstatning af ødelagt inventar. Alt i alt en sum af 80.000 kroner i 1945-priser.

"Industricafeen" blev til "Corner"

Det var vigtigt for Håndværkerforeningen at have dygtige restauratører, der kunne holde kvalitetsniveauet oppe. Man havde flere gode værter gennem årene: Mikkel Nielsen, R. Johansen, Th. Ellegaard-Madsen, Møller Sørensen og fra 1948 Mogens Lindegaard, der kom fra hotel "Eyde" i Herning med sin køkkenchef Kjeld Hagen.

I 1939 måtte "Industricafeen" lukke, idet lokalene var blevet udlejet til Vejle Kommunes kassererkontor. Dette lejemaal fortsatte til 1954, da lokalene på ny blev fri og derpå indrettet til den populære restaurant "Corner".

HTH KØKKENFORUM VEJLE
Stiftsvej 57A • 7100 Vejle • Tlf. 7582 7400
www.hth.dk

Vi trives med godt håndværk
-det gør vores kunder også

- Ejendomsservice
- Vådrumsdøre/-vægge
- Vinduer & døre
- Energiruder
- Zink facadebeklædning

JAN IPSEN

TØMRER & SNEDKER

Boulevarden 11h 7100 Vejle
Tlf. 7582 5215 dir. 4071 7686

VI HAR ALTID ÅBENT HUS

KIG IND
- vi sidder klar
til en uforpligtende
byggesnak !

Ove Larsen A/S :: Ibæk Strandvej 9 :: 7100 Vejle
Tel. 7583 5155 :: post@ovelarsenas.dk

www.ovelarsenas.dk

Ove Larsen a/s
Solidt håndværk

Vi er nået frem til årene efter besættelsen, hvor restaurant "Corner" har overtaget "Industricafeen"s lokaler og "Romantica" er etableret i under-etagen. (Foto: Vejle Stadsarkiv)

I kælderens under festsalen etablerede man danserestauranten "Romantica", senere omdøbt til "Rainbow" og "Compass Club". Lokaler til sangforeninger m.v. blev nedlagt, og der indrettedes i stedet en parterresal til danseskoler.

Mange forskellige aktiviteter

En side af Håndværkerforeningens virksomhed var de utallige møder og foredragsaftener m.v., der blev afholdt i de vekslende lokaler. En af årets tilbagevendende festlige begivenheder var den store børnejuletræsfest mellem jul og nytår. Her har mangen Vejle-pige og Vejle-gut danset om træet med en fyldig godtepose krammet i hånden, her blev der holdt skolefester og skolerevyer og store sammenkomster for Vejle-spejderne. Her var der vælgermøder og politiske møder i stor stil, her holdt Vejle Amts Sognerådsforening sine oplysningsarrangementer for amtets dengang 72 sogneråd, her optrådte amtsligningsinspektør P. Pedersen med sine ligningsforedrag for sognerådenes ligningsmyndigheder, her holdt chefen for Vejle Sygehus' blodbank, overlæge Chr. Rud, hvert år sit store arrangement for de frivillige bloddonorer, her mødtes Vejle Amts kristelige Landmandsforening til store nytårsstævner, og her holdt i vinterhalvåret Venstres Ungdom for Vejle og Omegn sine store VU-fester – ofte med 1500-1600 deltagere.

En gammel Vejle-journalist har rige minder at øse af, når tanken glider tilbage til de store arrangementer i Vejle Håndværkerforening tilbage i det tyvende århundrede!

Nye former og nye metoder

I 1962 var der hundrede års jubilæum. Midt i en god og travl tid, men også en tid med vink om, at nye former og andre metoder var på vej over alt i det danske samfund. Håndværkerforeningen besluttede at udgive et hundrede-års-skrift og satte Vejle Amts Folkeblads stjernemedarbejder, redaktionssekretær Axel Rude, til at fortælle historien om de første hundrede år.

Axel Rude havde en enorm viden om Vejle, om de gamle købmandsgårde og borgerhuse og de gamle slægter. Han kom vidt omkring i sine historiske artikler i avisen.

Når Rude havde fordybet sig langt og længe i de historiske realiteter, kunne han pludselig føle sig fristet til at kaste sig ud i en fabulering over tider og mennesker og skikke, om livet på de toppede brosten og under de røde teglklædte tage. Og så var han faktisk allerbedst.

Sådan også i skriftet om Håndværkerforeningen. En lille smagsprøve fra hundredårs-skriftet:

Firsernes (1880) Vejle havde endnu bevaret meget af sin gammeldags hygge. På Dæmningen bredte Lindetræerne deres kroner ud over åen, hvis broer førte op til haver og huse.

I den indre by havde næsten hver husejer sin have. Fremmede, som tog ind på Vejles hoteller eller gæstgiverier, kunne under spadsereture gennem byen på stille sommeraftener undre sig over, hvorfra den fine blomsterduft dog kom. Her var jo tilsyneladende kun huse, plankeværker, åer, brosten og træer. De skjulte havers blomsterpragt skabte imidlertid en egen atmosfære i datidens Vejle, når dagværket var til ende, og håndværkermestrene stod på trappestenen uden for værksteder eller butik for at få sig en aftenpassiar.

Vejle var haver, træer, rislende kilder, bindingsværk, hvidkalkede længer, snurrige kviste og fremspring, røde tage og høje, skovklædte bakker omkring den lille købstad.

De fleste bykvarterer prægedes af en gammeldags, lidt småborgerlig hygge. Skødeskind, blå skjorter og blankpudsede træsko lod byens gæster ane, at der stadig udfoldedes et djært håndværkerliv i de brostensbelagte gader, selvom slanke fabrikksskorstene hævede sig over et virvar af gavle og tage. Håndværkets traditioner blev holdt i hævd på mange værksteder, håndens værk var stadig i anseelse blandt byens borgere. Vejleensere kunne glæde sig over mestres og svendes solide arbejde. Frie håndværkerforeninger var ud over landet blevet resultatet af næringsfrihedens indførelse en snes år før.

Bybilledet prægedes stadig af mestre med whiskers og fuldskæg, som begyndte deres dont tidligt og ofte lagde skødeskindet sent.

Stadig aktiv forening

Man var nu nået mere end et tiår fra besættelsestiden, og mangt og meget ændrede sig. I Vejle og alle andre steder. Man var nået ind i fjernsynets tidsalder med alt, hvad deraf

25Års erfaring

UDBRINGNING AF VARER

Bestilles dagen før imellem kl. 7:00 og 15:00

- Vand, øl og vin
 - Frisk bagerbrød
 - Frisk frugt og grønt
 - Blomster
-
- Fersk kød
 - Vi kan levere smørrebrød (Bestilles 48 timer før)
 - Alt i Ugeblade, Tips og Lotto
 - Alt inden for kolonial og dagligvarer
 - Vingaver og købmandskurve
 - Vi kan skaffe specialvarer til dagen efter
 - Konkurrencedygtige priser

Let køb
Købmanden i Mølholm
Stampesvej 63
7100 Vejle
Tlf. 75 82 06 81

DIN FREMTID VORES OPGAVE

VEJLE

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

- vi er Danmarks bedste fagforening...

Sjællandsgade 30 · 7100 Vejle · Tel. 70 300 910 · Fax 70 300 911
www.3f.dk/vejle · e-mail: vejle@3f.dk

Inden du hamrer løs

- så kig ind til STARK i Vejle

Hvis du går i byggetanker, så start med at hente inspiration i Vejles største byggeudstilling. Her er alt, hvad du skal bruge i byggematerialer og værktøj. Start i STARK og få en ordentlig rådgivning af fagfolk - for en sikkerheds skyld ...

Du kan også opleve vores Inspirerende Modulia køkken- og bad udstilling samt vores store udstilling af trægulve.

 STARK

Ibæk Strandvej 5 · 7100 Vejle · tlf. 7642 9200

MAN. - FRE. KL. 7.00 - 17.00 OG LØR. KL. 9.00 - 14.00

Microsoft Partner

Gold Enterprise Resource Planning

LOGOS
CONSULT

Microsoft Dynamics NAV

www.logosconsult.dk

KOMPLET ERP LØSNING

Invester 45 min. af din tid og få overblik, sparring og viden!

Hos os får du sparring omkring dit projekt, og input som er baseret på en solid erfaring med ERP projekter fra mange forskellige brancher, virksomheder og organisationer.

Klik ind på www.logosconsult.dk eller ring til os på 75 85 73 99

Logos Consult A/S | Andkærvej 98 | 7100 Vejle

fulgte af ændrede livsformer og opbrud fra tidligere tiders foretrukne fritidsudfoldelser.

Den gammeldags livsrytme var blevet brudt. Travlhed og koncentration om stadig nye og flere opgaver var blevet hverdagens motto, og dermed forsvandt langsomt og stille "de gode, gamle dage" med tid til hyggesnak, fordybelse i bibliotek og på læseværelse og en passiar over et glas øl og en pipe tobak.

Håndværkerforeningen måtte tage højde for denne nye situation. Bibliotek, læse- og spillesal forsvandt, bøgerne blev fordelt til Teknisk Skole og til Brandbjerg Højskole, og man opfyldte i stedet et tidligere løfte om at indrette en laugsstue i bygningen. Den blev der nogle år, men måtte siden nedlægges sammen med et foreningslokale udlejet til Frimurerlogen.

Senere blev det med beklagelse besluttet at afhænde hele Håndværkerforeningens ejendom. Der var flere interesse-rede købere. Den nye ejer blev konditor Kurt Obst, tidl. Sæxildhus i Kolding. Han fortsatte med restaurationsvirksomheden i et par år, bl.a. med et steakhouse i den tidligere restaurant "Corner".

De gamle laugskjolde fra laugsstuen blev fordelt mellem medlemmerne, og en række malerier blev bortauktioneret, herunder også det store maleri på hovedtrappens repos – et billede malt af Albert Steegler og forestillende en scene på Koldingbakken i året 1749 under et kongebesøg af Frederik den Femte. Det indbragte 1000 kr.

Vejle Håndværker og Borgerforening er stadig et aktivt indslag i bybilledet. Her tilhørere på Biblioteket til et foredrag ved vejleneseren, professor Troels Troelsen om Vejles muligheder i fremtiden. (Foto: Jesper Werge)

Efter salget til Obst rykkede Håndværkerforeningen over gaden og havde nogle år domicil i konditor C.F. Christiansens lokaler i Kirkegade.

Senere er dette lejemål også ophørt, og foreningen styrer nu sin virksomhed fra den siddende formands kontor.

Men den er stadig aktiv på medlemmernes vegne med tilbud om møde- og foredragsaftener, virksomhedsbesøg og med møder i legatudvalget og andre udvalg.

Tiderne har ændret sig, livsmønstre og levevilkår er anderledes end før, og det har Håndværkerforeningen som alle andre måttet bøjse sig for.

Men minderne, de store, gode minder - dem har man da lov at have!

Og at bevare for eftertiden!

Et familiebageri gennem 3 århundreder

Vi lever for håndværk og god kvalitet
- gennem tradition og nytænkning!

Skyttehusgade 28 . 7100 Vejle . Tlf. 75 82 00 88

STORT TILLYKKE MED JUBILÆET

Ønskes i af

Vejle Amts Folkeblad

Jyskemedier
Vejle Amts Folkeblad er en del af Jyske Medier A/S, der udgiver 3 dagblade og 15 ugeaviser. Desuden omfatter koncernens aktiviteter trykkerivirksomhed, distribution, web, radio og grafisk produktion. Jyske Medier A/S kan via disse selskaber producere og formidle nyheder, annoncer og markedsføringsstrategier til flere end 500.000 læsere og over 290.000 lyttere. Koncernen beskæftiger knap 250 ansatte. Mere information på jyskemedier.dk

Bæredygtige træhuse med liv, stil og sjæl
Sammen designer vi jeres drømme fritids- /helårshus

Bestil inspirationskatalog

- Gran fra Lapland
- CO² neutral
- Godt indeklima
- Lavenergi 2015
- BR10
- Egnet til medbyg

*Christian Panbo's
46 årige erfaring er
jeres garanti for et
trygt samarbejde både
før - under - og efter
byggeriet.*

Christian Panbo A/S · Egelund 5 · 6200 Aabenraa
Tel. 7462 6674 · www.christianpanbo.com

V
V
S

S
E
R
V
I
C
E

Alt i VVS-arbejde udføres.

 **JUL. JENSEN
& SØNNER**
V/ VVS-install. Mogens Nøddelund
Langelinie 53, 7100 Vejle
mail: vvs@jul-jensen.dk

 75 82 11 78

Vi tilbyder udførelse af VVS Service og reparation af eksisterende installationer og løser blandt andet opgaver inden for fjernvarme og naturgas installationer samt modernisering af badeværelser både hos private og til virksomheder. Vi står altid parat til at yde professionel assistance.

Medlem af: **TEKNIQs VVS Garantiordning**

/OPTIMERA/

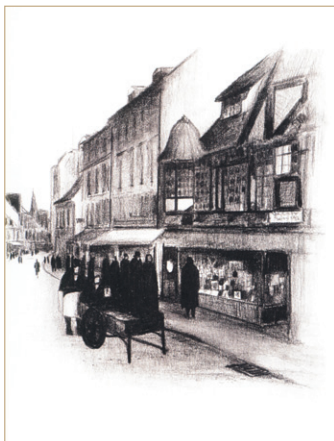
VI GØR DET NEMMERE FOR DEM, DER BYGGER FREMTIDEN.

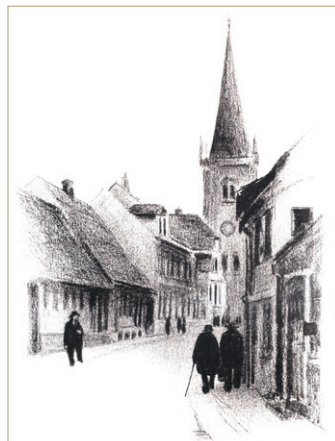
En jubilæumshilsen *fra Albert Bertelsen*

Vejle Håndværker- og Borgerforening har modtaget en kærkommen jubilæumshilsen fra kunstmaleren Albert Bertelsen – elev på Vejle tekniske Skole før besættelsen. Endnu mens Albert Bertelsen var håndværksmaler hos Iversen og Jensen var han nu og da med til at løse opgaver i Håndværkerforeningens bygning. Han husker således, at han i forbindelse med en udstilling var med til at opbygge en kopi af atom-ubåden "Nautilus", der blev behørigt malet og hængt op under festsalens loft.

Senere blev Albert Bertelsen en højt anerkendt kunstmaler, der har været med til at gøre Vejle kendt i ind- og udland. Albert Bertelsens gave er en fri adgang til at aftrykke nogle af hans populære litografiske kunstværker fra Vejle, Paris og Norge i dette jubilæumsskrift – alle udført på Jelling Bogtrykkeri. Trykkene ses herunder samt på bagsiden.

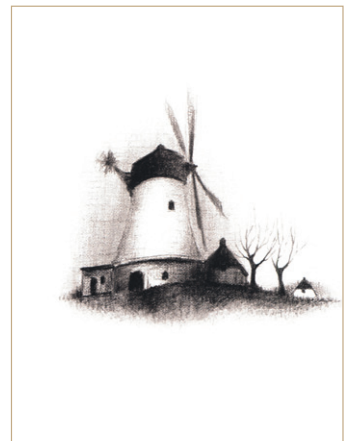
Her blyantstegning fra Torvegade, Vejle

Blyantstegning med fodgængere, Grønnegade, Vejle. (Albert Bertelsen)

Dame med hat, blyantstegning, Paris. (Albert Bertelsen)

Vejle Vindmølle, Blyantstegning. (Albert Bertelsen)

Bygma Vejle er de professionelle trælast og håndværkerbutik.

Vi er din håndværkers sparringspartner og leverandør. Sammen er vi med til at sikre, at dit byggeri går som planlagt.

Bygma Vejle
Kontakt os på tlf:
7643 7400
www.bygma.dk

BYGMA
VI VED - DU KAN

Gemmer du formuer på loftet?

Mange mennesker gemmer på sager, som de ikke ved at andre ville betale for at eje. Prøv en online vurdering – det er gratis, enkelt og sikkert. Du kan selsagt også besøge dit lokale auktionshus og tale med vores eksperter om dit auktionssalg.

Klik ind på
www.lauritz.com og
læs om nogle af de
mange, gode hammerslag.
Vi har 800.000 kunder
og 8.000 daglige
auktioner.

Lauritz.com
A bid better

Lauritz.com Vejle · Dandyvej 5 F · 7100 Vejle · tlf 7021 2230 · vejle@lauritz.com

Bruun Rasmussen sætter pris på kunst og antikviteter

Hos os kan De året rundt købe og sælge malerier, møbler, antikviteter, moderne design, porcelæn, sølv, smykker, frimærker, mønter, bøger, våben og vin på auktion.

Der er flere muligheder, hvis De ønsker at få vurderet effekter med henblik på salg på auktion:

- Besøg os i vores afdeling i København eller Århus.
- Send vellignende fotos og beskrivelse pr. brev.
- Gå på bruun-rasmussen.dk og benyt vores online-vurdering.
- Efterfølgende kan der evt. aftales vurderingsbesøg i Deres hjem.

BRUUN RASMUSSEN
KUNSTAUKTIONER

Sundkrogsgade 30 Søren Frichs Vej 34 D
2100 Kbh. Ø, tel 8818 1111 8230 Åbyhøj, tel 8818 1100

DANMARKS BREDESTE VAREBILSPROGRAM

www.peugeot.dk

EXPERT FRA
134.990 KR.

BOXER FRA
149.990 KR.

Energiklasse:

Priserne er ekskl. lev.omk. på 3.680 kr. og evt. metallak. Bilerne er vist med ekstraudstyr. Brændstofforbrug ved blandet kørsel (EU-norm) er fra 11,5 til 14,7 km/l. CO₂-emissionen er fra 179 til 229 g/km.

Peugeot har Danmarks bredeste varebilsp-program med landets laveste serviceaftalepris. Du kan derfor være sikker på, at vi kan finde en varebil, der er skræddersyet til at opfylde dine behov. Kom ind til os og få en professionel løsning til din varebil.

PEUGEOT
MOTION & EMOTION

PEUGEOT VEJLE

Henrik Christensen Vejle A/S · Valdemar Poulsensvej 2 · 7100 Vejle
Telefon 75 82 37 66 · www.peugeot.dk/vejle

Varelotteriet

- en vigtig side af sagen

I næsten hele Vejle Haandværker- og Borgerforenings virketid har Varelotteriet været en meget vigtig og givtig indtægtskilde. Om lotteriets ideer og formål har dets direktør Steen Frey, skrevet denne introduktion til jubilæumsskriftet:

I februar 1868 fremkom der et forslag fra håndværkerforeningen i Fredericia om at oprette et industrilotteri for købstæderne i Vejle amt. Efter forberedende arbejde i foreningerne, blev der i Fredericia holdt et fællesmøde i oktober samme år, hvor bestyrelserne for håndværkerforeningerne i Vejle, Kolding og Fredericia traf bestemmelse om at oprette lotteriet. Vejle Håndværkerforening repræsenteredes i bestyrelsen af garvermester C.J. Bjerregaard og tømremester S. Nichum. Gevinsterne i lotteriet blev leveret af de lokale håndværksmestre.

Oprettet i 1873

I 1873 oprettedes Jyllands Varelotteri, hvori Vejle Håndværkerforening indtrådte.

Idéen til starten af Varelotteriet opstod i Håndværkerforeningen i København i 1857, hvorefter denne gode aktivitet bredte sig over hele landet. Ca. 75 foreninger startede Varelotteriet op i hver enkelt Håndværkerforenings lokalområde. Ganske få Håndværkerforeninger ønskede ikke at tage idéen op, hvorefter Borgerforeninger trådte til i stedet (det drejede sig om kun ca. 5-6 borgerforeninger !)

Forud for starten krævede Justitsministeriet i København, at hver enkelt Forening indsendte en skriftlig ansøgning om tilladelse til – for et år ad gangen – at drive lotteriet i sit område. Det der dannede baggrund for at økonomien var rationel – var den omstændighed, at Foreningernes medlemmer forærede primært håndværksmæssige frembringelser til udlodning. Alle Foreninger havde sin egen lotteritromle, hvorfra man trak lodderne.

Fusioner i årenes løb

På et tidspunkt opstod behovet for et samlet Varelotteri, hvorfor bl.a. Justitsministeriet foreslog Foreningerne, at man landsdelevis fusionerede. De jyske Varelotterier slog sig sammen – med en administration, der blev placeret i Randers. De fynske Varelotterier blev samlet i Odense – og på Sjælland placerede man sig i København.

Imidlertid sker der det, at Foreningerne fandt det mest rationelt, at man fusionerede de 3 landsdeles lotterier til ét lotteri. Denne idé fandt Justitsministeriet var fornuftig. I 1887, den 1. april – startede man op med hovedkontor i København. Man organiserede sig på den måde, at de 3 landsdeles Håndværkerforeninger blev repræsenteret i lotteriets hovedbestyrelse. Baggrunden var en lotteribevilling, godkendt af Ministeriet. Også i nyere tid – i halvtredserne og i halvfjerdsere – har der fundet mange fusioner sted blandt virksomhederne – men

omkring det tidspunkt = 1887, var der også en fusionsbølge – papirfabrikker, spritfabrikker fusionerede mv. Det provenu, der blev tilvejebragt ved udlodning, anvendte Foreningerne primært til at finansiere og drive de lokale håndværkerstiftelser. Foreningernes medlemmer havde fortrinsret til disse boliger. Endvidere byggede man tekniske skoler – og meget ofte var det håndværksmestrene, der agerede som lærere. Disse skoler er i dag overtaget af de offentlige myndigheder. Mange af skolerne har stadig repræsentanter fra de lokale håndværkerforeningers bestyrelser siddende i de tekniske skolers bestyrelser.

Tog vare på sig selv

Det er værd at bemærke, at Håndværkerforeningerne dermed – allerede i attenhundrede og treserne og halvfjerdsere – tog vare på sig selv, uden offentlige penge involveret. Dengang var der ikke noget, der hed bistandslov mv. !

I dag er det således, at de pengemidler – der efter hver lotteriserie på et halvt år – tilflyder de 75 Foreninger, er et uundværligt økonomisk bidrag til Håndværkerforeningernes drift. En del af Foreningerne kan notere sig, at den største del af Foreningens indtægter fremkommer ved Varelotteriets halvårslige tilskud – ca. halvdelen af Foreningernes økonomi stammer fra Varelotteriet og udgør den næststørste indtægtskilde.

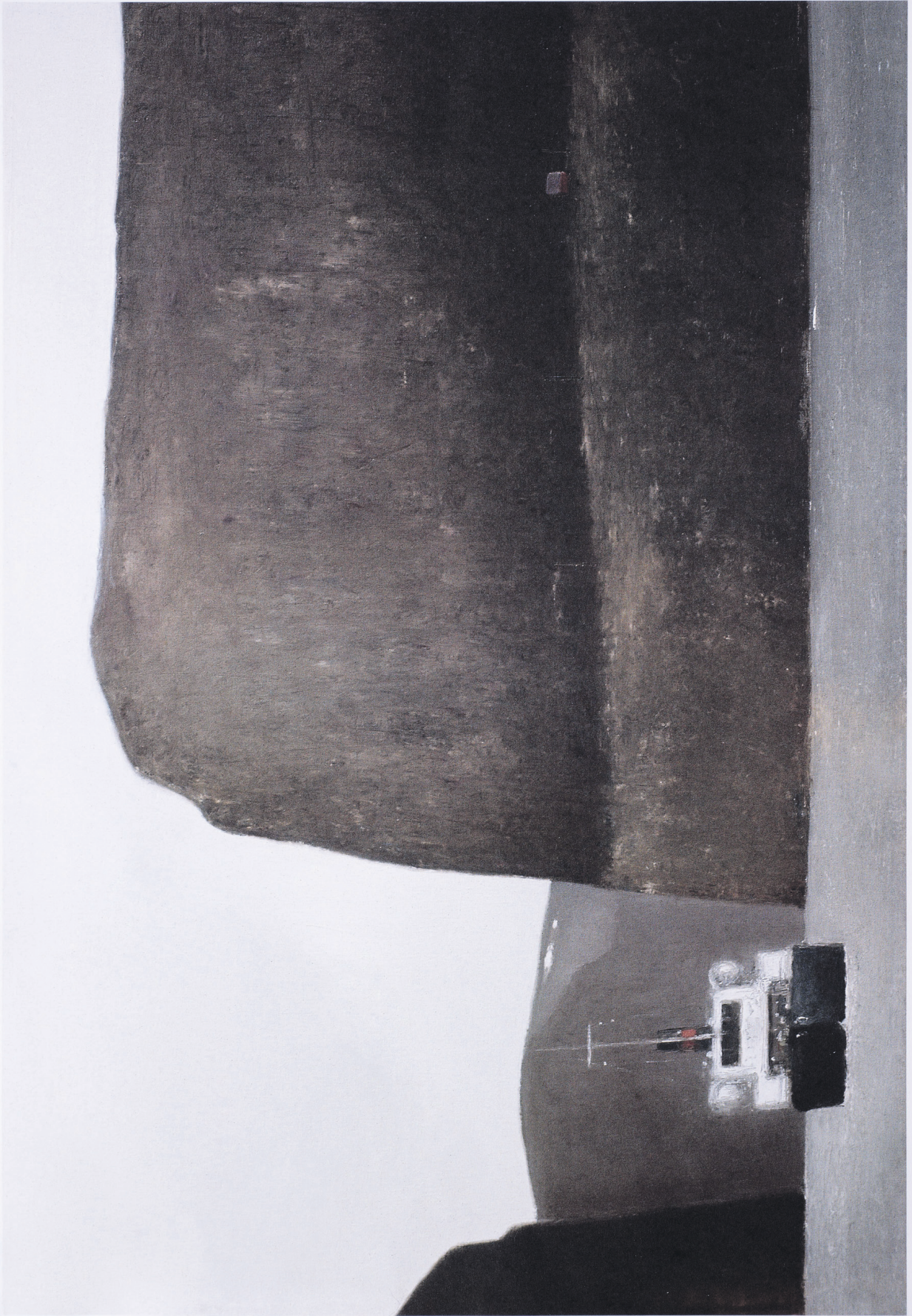
En lukrativ forretning

På denne baggrund kan man konkludere, at det var en særdeles lukrativ "forretning" for de 75 Foreninger, at man blev "medlem af Varelotteriet". Det ses – og bekræftes af den omstændighed, at ingen af de 75 Foreninger har meldt sig ud af fællesskabet !

Udover de pengemidler, der tilflyder Foreningerne, er vi forpligtet til at udbetale væsentlige dele af vort overskud til diverse sociale og humanitære institutioner, bestemt af Justitsministeriet – og som har hårdt brug for vor økonomiske støtte. Hvis ikke vi var i stand til at yde denne støtte, skulle det offentlige træde til – og vi ved jo alle, at det offentlige har aldrig penge ! Omvendt må vi jo erkende, at vi ikke ville kunne beholde de penge der tilflyder modtagerne, når vi betragter vore indtægter, der er skattefrie og fri for afgifter !

Når vi betragter vor omsætning i Vejle lotterikreds, er den rigtig god – og det har den altid været – men vi (Varelotteriet) vil jo gerne udbygge denne omsætning !

- 1) Det skal tilføjes, at den ældste Håndværkerforening er Roskilde Borger- og Håndværkerforening. Foreningen blev etableret i 1839.
- 2) Den næstældste er Haandværkerforeningen i Kjøbenhavn.
- 3) Nummer 3 i rækken er Køge Håndværkerforening.
- 4) Nummer 4 er Randers Håndværkerforening.

Passagerskib på vej mellem høje fjelde. Studie fra Norge. (Albert Bertelsen)